

Wet en regelgeving Openbare Verlichting

We zijn in Nederland niet verplicht om openbare verlichting te plaatsen. Wel moeten we de verlichting goed onderhouden. Het landelijk Energieakkoord zegt dat we in 2020 20% en in 2030 50% energie willen besparen vergeleken met 2013. Dit doel willen wij ook halen.

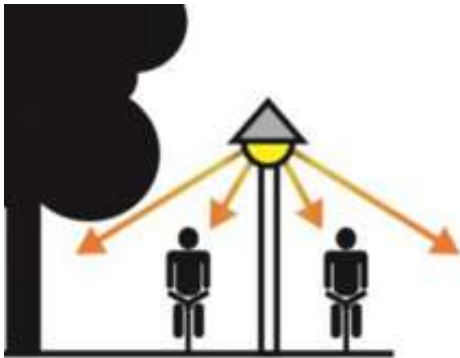
Richtlijn Openbare Verlichting

De landelijke richtlijn bij het schrijven van dit beleid, is de Nen NPR13201/A1. Deze richtlijn is geen wet, maar geeft advies over hoeveel licht er op straat moet schijnen. Dit hangt af van de plek, het soort weg en hoeveel verkeer er rijdt. We mogen het anders doen dan de richtlijn. Net als gemeenten om ons heen, doe wij dat ook binnen onze gemeente.

Hieronder vertellen we meer over horizontale en verticale lichtsterkte en hoe gelijkmatig het licht moet branden.

Horizontale lichtsterkte

Horizontale lichtsterkte is de hoeveelheid licht dat op de weg valt, zoals u in de afbeelding hieronder kunt zien.

Net als vorige jaren verlichten we op maximaal 70% van de lichtsterkte. Per situatie bekijken we wat past.

Verticale lichtsterkte

De NPR13201/A1 heeft ook een eis voor verticale lichtsterkte. Dit noemen we de E-verticaal. Het gaat dan om hoeveel licht er op 1,5m hoogte is op een verticaal punt. Zie ook de afbeelding hieronder.

Maar veel factoren hebben invloed op deze waarde. Denk maar aan het licht van etalages, koplampen van auto's, licht vanuit woningen, etc. Al die dingen kunnen invloed hebben op een 1,5m hoogte buiten op straat. Daarom kunnen wij deze waarde lastig meten. Ook is de eis in de richtlijn zo hoog, dat we dan veel meer lantaarnpalen moeten plaatsen. Dat willen wij niet.

Gelijkmatigheid

De gelijkmatigheid geeft aan hoe goed het licht over de weg is verdeeld. Deze gelijkmatigheid is op sommige plekken belangrijk, zoals op doorgaande wegen en in centrum- en woongebieden. Hoe beter het licht verdeeld is, hoe minder zwarte vlekken mensen op de weg zien. Dit is belangrijk voor de sociale veiligheid. Daarnaast heeft verkeer wat snel rijdt dan minder last van de zon die tussen de bomen doorschijnt (dus licht-donker-licht). Door een goede verdeling op de weg kan je ook een lager lichtniveau gebruiken wat goed is voor de energiebesparing.

Als wij de bestaande verlichting vervangen, laten we de afstand tussen de lantaarnpalen zoals die is. Ook proberen we op plekken waar dat nodig is het licht zo gelijk mogelijk te verdelen.

Foto: De Brinkenweg in Emmen is een doorgaande weg. Het licht is goed over de weg verdeeld zodat er geen zwarte vlekken zijn.

Aansprakelijkheid (Burgerlijk Wetboek)

Als de openbare verlichting niet voldoet aan de gestelde eisen die we als weggebruikers mogen stellen, dan kunnen mensen de gemeente aansprakelijk stellen voor letsel en schade. Dit staat beschreven in boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (BW), in artikel 6.162 e.v. en artikel 6.174. Dit aansprakelijksstuk in het Wetboek gaat alleen over de verkeersveiligheid.

Het gaat hierbij om risicoaansprakelijkheid. De weggebruikers (bijvoorbeeld auto of fietser) hoeven niet de schuld van de wegbeheerder (de gemeente of provincie) te bewijzen. Ze hoeven alleen maar te laten zien dat de weg en/of de omgeving gevaarlijk is en welk risico daar dan door ontstaat. De gemeente moet dan weer laten zien dat de kwaliteit van en het onderhoud aan de verlichting in orde is.

Keurmerken

Er zijn twee verschillende keurmerken. Keurmerken zijn nooit verplicht.

1. Politiekeurmerk Veilig Wonen

Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) bestaat uit drie certificaten (Beveiligde Woning, Veilig Complex en Veilige omgeving). Het is niet verplicht. Voor gemeenten is vooral het certificaat 'Veilige Omgeving' belangrijk. Dit certificaat zegt onder andere iets over de openbare verlichting. Het vertelt bijvoorbeeld dat we achterpaden moeten verlichten en we de 'Richtlijn voor de openbare verlichting' helemaal moeten aanhouden. Dat doen we al jaren niet. Wij gebruiken het certificaat Veilige Omgeving van het Politie Keurmerk Veilig Wonen dus niet. Zo zijn wij van veel achterpaden niet de eigenaar, maar van bijvoorbeeld de woningbouwvereniging. Die bepaalt dan of ze het achterpad verlichten of niet.

Foto: Zuidlaarderbrink in Emmen. Dit achterpad is van ons en verlichten we niet.

Vaak gebruiken projectontwikkelaars het keurmerk. Zij gebruiken het certificaat 'Beveiligde Woning'. Dat kan ook gerust. Voor hen is het een mooi verkoopargument. Op een woning met het keurmerk Beveiligde Woning kunnen inwoners namelijk korting krijgen op hun verzekeringspremie.

2. Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

Winkelcentra of bedrijfsterreinen kunnen het Keurmerk Veilig Ondernemen gebruiken. Dit is vrijwillige keuze, keurmerken zijn namelijk nooit verplicht. Bij dit keurmerk werken ondernemers, brandweer, politie en gemeenten samen aan een aantal maatregelen. De verlichting is hier ook één van. In de gemeente Emmen hebben we op een aantal bedrijventerreinen het keurmerk (KVO-B). Als het gaat om de hoeveelheid openbare verlichting, bepaalt ons beleidsplan 'Bewuster verlicht in de openbare ruimte' (2020-2026) dit.

Installatieverantwoordelijkheid

De openbare verlichting is onder de grond aangesloten op het energienetwerk van de netbeheerder Enexis. Voor het ondergrondse netwerk is Enexis verantwoordelijk.

Boven de grond moet elke gemeente een verantwoordelijke voor de installatie en diverse andere personen aanwijzen. Wij moeten namelijk voldoen aan de NEN 3140 'Bedrijfsvoering van elektrische installaties- Laagspanning'. Volgens deze regel moeten wij zorgen voor de veiligheid bij het werken aan elektrische voorwerpen in het laagspanningsgebied.

De verantwoordelijkheid voor de installatie hebben wij bij een beheersbureau neergelegd. Ook houden wij in de gaten dat de aannemer zich aan de regels houdt.

Beleidsuitgangspunten gemeente Emmen:

- **We verlichten op maximaal 70% van de richtlijn, behalve in het centrum en in de uitgaansgebieden. Daar is vaak meer verlichting.**
- **We hebben geen eis voor de hoeveelheid licht op 1,5m hoogte.**
- **We proberen het licht zo gelijkmatig mogelijk te verdelen over de weg in centrum- of woongebieden en op belangrijke doorgaande wegen. De bestaande afstand tussen de lantaarnpalen is bepalend voor hoe goed dit kan worden.**
- **Wij gebruiken geen Politie Keurmerk Veilig Wonen of Keurmerk Veilig Ondernemen voor de openbare verlichting.**
- **De verantwoordelijkheid voor de installatie hebben wij bij een beheersbureau neergelegd.**